

na leto, oberlajtnant 2.040 K, hauptman (1. razred) 3000 K. Ravno stradati tej gospodi ni treba, posebno ker so ti gospodje večidel sinovi „težkih“ starišev. Lani se je zvišalo duhovščini plače, letos oficirjem, uradnikom itd. Na kmeta in delavca pa pozabi mačeha vlada.

Volilna pravica na Holandskem. Holandska vlada je predložila državnim zbornici postavnih načrt, ki hoče vpeljati splošno in enako volilno pravico za moške in ženske. Vsi državljani obeh spolov bodo imeli torej enako pravico.

Generalni štrajh v Milanu. V Milanu na Italijanskem je prišlo do nekega boja med karabinieri in delavci, v katerem je tekla tudi kri. Vsled tega so milanski delavci ostavili delo. Dva dni je trajal štrajh. Mesto je bilo v temi, časniki niso izhajali, kruha je pomanjkovalo. Iz vseh italijanskih mest so prišli brzojavi, da se hoče ostaviti delo, ako se milanskim delavcem ne da zedoščenja. Naposled je dala vlada dotične karabinierje zapreti in delavci so pričeli delati.

Dopisi.

Žusem. Ljubi „Štajerc“! Opozarjati moramo javnost na neko zadevo. Poštno službo v Žujemu opravlja župnik Šebator Tona. Mož je prišel takoj, ko je prišel, nato delati, da je dobil občinaki in druge urade v svojo roko. Ali vkljub temu da se je ponudil, da bode občinsko pisarnjo zastopjal, se ni zaupalo temu „mironljubnemu“, „požrtvovalnemu“ (?) duhovniku, katerega blagoslovno nastopanje v Poličanah je bilo še vsem ljudem v dobrem spominu. Ali poštno službo so vrgli Šebatoru Tonatu v krepplje; bili so pač kratkovidni, merodajni faktorji! Poštna služba in znameniti žusemski župnik, — kako se to druzi? No, spadalo ni to nikdar skupaj in posebno si pri temu ti, dragi „Štajerc“, trpel. Kajti vkljub temu, da Šebator Tona, ki je pod drugim imenom sam naročnik „Štajerca“, kakor tudi njegov enakovredni učitelj Rošker v Loki, komaj pričakujeta vsako številko našega lista. — je Tona vendar že marsikatero številko „Štajerca“ konfisciral, nagajal naročnikom, od katerih so tudi nekateri zaradi tega ponehali dobivati list. V splošnem se pritožujejo ljudje o nerednostih pri tej pošti. Marsikdo tudi noče iti po list v farovž. Upajmo da se konča enkrat te neznosne razmere in da se odvzame župniku to breme. Potrebni koraki v ta namen so se že storili!

Sv. Jakob v Slov. gor. Vkljub mnogim popravkom, ki jih dragi „Štajerc“ moraš prinašati, uvidimo vendarle, da govoriš resnico; saj so večinoma vsi „popravki“ le kakor bilke, kojih se prizadeti oprijemajo, da se pred svetom opravičijo. Toda resnici glave streti ne morejo! Enako je tudi z zadnjim uradnim popravkom zastran plesnih letakov na cerkvenem zidu, ki so pa v resnici bili in še celo v farovž jih je nosil organist. Če jih župnik ni videl, ne mogoče, saj pa tudi mnogo družega ne vidi, kar bi lahko pa tudi moral videti. Ni pa v fari župnik sam, ampak ima duhovnega pomočnika, kaplančka Babuza, ki vsako grabo in kot iztakne in o katerem je dozdej nek drugi dopisnik že mnogo zanimivega poročal. Tudi ta spada k župniškemu uradu in predstojništvu in česar župnik ne zapazi, bi pa lahko on, ko bi ne jagal vedno po fari. Lahko bi opomnil župniku o tem, ali pa naravnost krčmarju pojasnil da to na cerkev ne spada. Gotovo mu manjka poguma. V kakem krajnskem klerikalnem časniku še kaže korajže, a tukaj ga strahuje celo oblastna farovška Pohorka. Spomni se, Jaka, vsaj, kolikokrat si lačen pogledal v pisarno če je večerja pripravljena, a Poharska Julia je rekla sama sebi: „Jakec nocoj ne bo nič“, in lačen si moral iti v kamrico pod odejo; če si par minut po 9. uri trkal na vrata, ne boš! si je mislila, zaškripal je ključ — in ostati si moral zunaj hočeš nočeš, idi kamor hočeš. In še celo roga se, ti lahko, ko se ta „častita“ pelje v župniškem koleselju ali kočiji, ti pa jahaš svoj bicikel — po istem potu v Maribor. Večinoma vsi bi te že prestali, in še po drugačnih sredstvih se te bomo morali znebiti, kakor jih rabi oni zelenošturnar, ki je nosil kuharci novice, tam posedel celo dopoldne, tresel iz kratkih hlačic verze v slovo organistu, in morda tudi za te stuhal kitico o zadnjem dogodku.

Sv. Jakob slov. Gor. Ker se kaplan Babuza dela pravičnega in si celo drzne preklicavati in popravljati resnico, povem sledeče: 1. Res je, da naš Jaka leta po fari ter ostaja cele noči bogve kje. — 2. Res je, da ima „policajstund“, ako ne pride ob 9. uri domu, mora si iskati prenočišče drugod. Ako se mu taka zgodi, pa hajd k čevljarčku tuhtati za „Našo Moč“. Saj je to sam pritrtil, rekoč: jaz smem na vsak način v cajtunge dajati, saj so tudi apostoli v cajtunge dajali! Le dajaj, presrečni kaplan, v časnike, kar spada za duhovnike, ne pa grde laži! Ako ne poznaš božjih zapovedi, pa ne hodi več na prižnico. Nas farane ne bodeš za norca imel, kajti poslali te bomo na Pohor gobe nabirati! Mi vidimo, da delaš le preprič po naši preje tako mirni in spoštovani fari. Dosti smo videli duhovnikov, ki so se svojemu poklicu primerno obnašali. Ti pa tega ne storiš in žališ s tem nas ter svojega župnika. — Za danes poročam še sledeče: Naš Jakec mi je pisal dvojno pismo, eno odprto z razglednico, katero so v njegovi navzočnosti stuhali njegovi podrepniki in drugo zaprto, katero pa nisem odprl, ker sem izvedel, da me boče kaplan imeti pod svojo komando. Dobro! Šel sem torej v župnijsko pisarno ter našel kaplana pri zajutruku. Ko sva se tako pogovarjala, kakšne dolžnosti ima duhovnik in kakšne jaz, sva končno prišla na zadnjo stopinjo, namreč do pretepa. Prvič je začel kaplanče suvati in zbijati, rekoč: marš ven! Ali jaz se nisem stresnil. Na to se ta majhna stvar postavi na prste ter mi pomoli z desnico klofuto, dasiravno ni prav segel do ušes. Jaz, ne vedoč, od kje je dobil ta palček korajže, ga popadem za laze in tako špacirava nekaj časa po pisarni, dokler se končno ne pozdraviva in odhajava vsak svojo pot. Kar pa je bilo še več, pa naj Jakec sam potoži svojim svetim babnicam. Rekel si tudi iz prižnice: kdor se papeža loti, temu zobje izpadejo, kdor pa mašnika dotakne, temu se bo slabo godilo. Jaz pa rečem: kdor se pa mene, tega se bodem pa že znal obraniti... Adijo!

Konrad Zmuderl.

Razbor pri Zidanem Mestu. Dragi „Štajerc“! Moramo ti par vrstic naznaniti od župnika Čepina iz Razborja. Res bi se Čepin rad spravil na lepi pot, ko je dal popraviti, da „ni res“ in „ni res“; pa je tisočkrat res vse, kar je govoril! Ta župnik tudi zraven veliko laže... Kazal je eno pismo faranom in je rekel, da ta „prif“ je dobil od uredništva „Štajerca“ in sta bila dva podpisana na tem listiku; in rekel je da sta ta dva že izgubljena. Ali župnik se je že zopet zmotil v osehah, zategadelj pa je spravi laž v svet! Vse to nisem jaz sam videl ali čul; poroča mi to več faranov, ki ga zelo težko vidijo. Ravno na kvaterno nedeljo maševal je za tiste, ki so mu drva vozili. V nedeljo naj bi se maševalo za farane; ali to je naredil nalašč drugim, ki ne morajo drva voziti. Ta gospod moli samo za svoje dobrotnike, kateri mu nosijo v farof dobre reči, da lepo živata on in kuharica Frančka; posebno tudi izvrstno moli za podjansko hišo... G. župnik, to tudi ni res?! Takemu ptiču ko sem jaz, ne bosta ne g. Čepin in ne njegova debela kuharica perja postrigla. Toraj na svidenje!

Novice.

Naš kmetski koledar je že v tisku in se bode kmalu pričel razpošiljati. Naročilo se ga je toliko ljudi, da smo morali prvotno nameravano naklado podvojiti. Vsak dan dobimo od 60 do 150 naročnikov. Koledar bode pa tudi tak, da bode vsakdo veselje z njim imel. Iz vsebine naj danes le še enkrat omenimo: zanimive, strokovnjaško pisane članke o travništvu, čebelarstvu, vinogradništvu, živinoreji itd. Nadalje seznamek sejmov na Štajerskem in Koroškem. Lepe povestice v raznih narečjih, lepe pesnice in smešnice. Tudi objavimo članke o vojski in alkoholizmu, o najhitrejših živalih, o simplon-tunelu, o politiki z Ogerako, vse z lepimi slikami. Koledar je popolen in obsega tudi zapiski. Cena temu debelemu koledarju je 30. krajcarjev. Kdor ga želi po pošti, mora poštnino posebej plačati. Kdor vzame 10 koledarjev, dobi enega zastopaj. Skrajni čas je, da se vsakdo naroči, kdor hoče koledar dobiti!

Gospodarski boj, ki ga peljeta klerikalna in „narodna“ stranka, postaja dan za dnevom večja nevarnost za ljudstvo. Reči se mora, da je to počenjanje za obe stranki ednako brezvestno. Snuje in ustanovlja se posejilnice ter zadruga vseh vrst, vkljub temu da mora vsak le količkaj resni opazovalec razumeti, da morajo taka podjetja prejalalee rakovo pot nastopiti. Klerikalci kar norijo! Kakor so svoj čas v vsaki vasi ustanovili svoje zločinske „konzume“, tako ustanovlja danes vsak politični kaplan svojo „posejilnico“, pa čeprav ima o zadržništvu veliko pojma kakor žaba o glazbi. In zgodilo se bode, da, zgoditi se mora, kakor se je zgodilo svoj čas z „konzumi“. Koliko tisočev so tonzirani brezvestni „konzumarji“ ljudstvu iz žepa izoiganili! Gospodarska katastrofa je bila to, kakor smo jo na Štajerskem samo enkrat doživeli in kakorj niti svojemu največjemu sovražniku ne privoščimo. In taka gospodarska katastrofa se tudi zdaj pripravlja, kajti z isto lahkomišelnostjo, brezvestnostjo, nemarnostjo in zabitostjo se ustanovlja posejilnice, kakor se je ustanovljalo „konzume“. Kam plovete? Odgovor nam daje že danes — Kranjska! Vsled tega gospodarskega zločinskega postopanja so prišli zemljiškoknjižni dolgovni na Kranjskem do velikanske svote 200 milijonov kron. Le v enem letu (1904) so se zvišali na Kranjskem dolgovi malih kmetov za osem (8) milijonov kron. Kar je danes na Kranjskem, to bode jutri na Štajerskem in pojutrajnem i na „Koroškem“. To je „politika“ ožindranih rok, politika tistih, ki se bogatijo, kadar propada kmet, politika tistih, ki prodajajo kmeta kakor Judaš Iškariot Jerna za 30 srebrnjakov... Vbogo ljudstvo, zbudi se, dokler je čas!

Klerikalci — podkupljeni? Kakor znano, spadajo koroški, štajerski in kranjski klerikalci vsi v en koš; saj imajo tudi v državni zbornici le en klub. Kar torej eden klerikalnih poslanecv reče, to velja tudi za druge. Te dni je imel kranjsko-klerikalni poslanec Pogačnik v Radovljici shod. Govoril je tudi o avstro-ogrski nagodbi in rekel: Nagodba bode taka, da je bode vse obsojalo, ali vlada bode pridobila stranke zanje s koncesijami. Z drugimi besedami povedano: Avstro-ogrska pogodba bode slaba in ni vredna za nas, — ali prvaški klerikalci bodo zanjo glasovali, ker jim bode vlada usta zamašila. Ti klerikalci niti sramote nimajo. Hladnokrvno povejo, da se dajo od vlade podkupiti. Ali drugi ljudi bodo čuvali, da bo pogodba takšna, kakoršna hočemo mi, ali pa da — je sploh ne bode!

Škof in klerikalci. „M. A. Z.“ piše, da je porabil škof dr. pl. Henle v Regensburgu svoje letošnje potovanje ob priliki birme v ta namen, da je posvaril duhovništvo pred politikom. V Teisnacku je imel škof pri zbranih duhovnikih nagovor; dejal je odkrito, da bode vsako zlorabo prižnice, šole ali spovednice v politične namene s tem kaznoval, da bode dotičnega duhovnika prestavil. In res je škof tudi več politikujočih farjev prestavil! Tako je prav! Ko bi se tudi pri nas politikujoče farje tako podučilo!

Iz Spodnje-Stajerskega.

Hofrat Ploj še vedno ni odložil svoj poslaniški mandat, vkljub temu, da se mu je na raznih shodih nezaupanje izreklo in vkljub temu, da — govorijo ljudje veliko o njemu. Prvaški listi vedno kričijo, da je edino naš list tisti hudobnež, ki napada tega nedolžnega hofrata Ploja. Temu pa ni tako! V avstrijski javnosti je hofrat Ploj obsojen. „Grazer Tagblatt“, torej list, za katerem stoji cela vrsta nemških postenih poslancev, je prinesel v svoji 281. številki zanimivi članek, v katerem piše glede našega hofrata doslovno: „— vstavljen je kazenske preiskave, ki se jo je peljal v največji tajnosti več mesecev proti Ploju, ga ni rehabilitiralo (očistilo) tudi ne v obeh nepristransko mislečih Slovencev. In to je pravico, kajti uspehi preiskave so bili taki, da se najmanj ne more priseči na Plojevo nedolžnost.“ — Tako stoji stvar: Ploj se ni očistil očitanja, Plojeva nedolžnost glede očitanja posl. Steina

ni dokazana, — Plaj je torej za javnost... Kajtj politična čast je odvisna od... nebe časti!

Dr. Korošec — bolan. Klerikalni vodja... Korošec se je na svojih shodih prehladil... na jug zdravje iskati. Ali zdaj leži težko... v bolnici v Polj. Mi niti največjemu so... bolezni ne privoščimo. Želimo tudi, da... Korošec okreval. Ali kaj bi bilo bolje, ko bi... politiko pustil in živel mirno življenje pra... duhovnika.

Lov za testamenti. V deželni bolnišnici v... je umrta le dva neka stara kuharica. Za... skupno čez 8.000 kron denarja. Ta... po njeni smrti pa se je pojavil umazani... tek, ki naj bi pomenil nekaki "testament."... tem testamentu je bilo določenih "za maše"... skupno 5.200 kron. Brat pokojnice pa naj bi... bil ostanek ter plačal povrh vse troške. Po... misliti je, da je ta brat vbogi kočar, ki preživi... krvavim trdom sebe in svojo družino. Ali... glejmo si ta "testament" natančneje. Pokojnica... ni spisala, marveč spisale so ga pobožne... usmiljene sestre", ki so v bolnišnici uslužbene.... podpisala ni pokojnica oporoke; podpisala... testament dva bolniška strežaja, od katerih... eden tudi mežnar in ena usmiljenka. Testa... ment mora postati seveda neveljaven, kajti na... ta način se bi odprlo najrjšemu tercijskemu... vrnudelnu turi. Ali naprej! Pokojnica je pri... nesla svoj čas v bolnišnico denarja za 9 K 24 h. ... ta denar ji je vzela "usmiljena" sestra, ako... ravnno ji je to strogo prepovedano. Ko so jo po... tvojji vprašali, kje da ima denar, je najprve na... kažnivi tercijski način tajila; potem pa se je... dala in rekla, da je izročila denar "za maše"... duhovniku Pšunderju. Ko so šli policaji k temu... spopodu, so izvedeli, da je dobil od "usmi... lenke" le 6 K. Torej so 3 K 24 h po poti... faktor kakra izgine. Ljudje zahtevajo odločno... da se to brezvestno "usmiljenko" zaradi tatvine... obožji, da se jo spodi iz službe in da se raz... javi famozni testament. Take lumparije so se... lahko v srednem veku doigrale, danes pa šte... jemo leto 1907. Postava naj govori!

Roš in Mlaker. Iz Poličan se poroča, da je... zastopnik delniške pivovarne Mlaker in... njim par tisočakov. Mlaker je znan zaradi... atere", ki jo je doživel kot tajnik "Unije" v... Trbovljah. Potem je postal ponižni sluga sultana... Roša, ki mu je tudi "skomandiral" službo v... Poličanah. Roš ima take "nature" zelo rad. Saj... se vedno pijani policaj Uršič v njegovi službi. ... Mlaker je očko Roša pošteno potegnul. ... Babaha!

Zopet prvaški polom. Iz Ljutomera se po... roča, da je postal tamošnji trgovec Franc Repič... insolventen. Torej zopet polom prvaške štacune!... Repič je eden od najzagrizenejših klerikalcev. ... Njegove hčerke so se udeleževale vseh klerikal... nih neumnosti in komedij. On sam pa je tudi... pridno pijančeval. Zdaj je konec! Kdo neki je... temu polomu kriv? Ali zopet "Stajerc"? Ali ne... tista klerikalna struja, na katero je držal Repič... kakor na evangelij? Ja tako se godi!

Od volilnega boja. Kakor znano so hoteli... združeni nemški in slovenski klerikalci v ptujsko... lpiškem volilnem okraju izvoliti prodajalca... kvargeljnov Miho Kremserja. Posrečilo se jim... seveda ni. V volilni borbi pa jim je pomagal... donajski krščanski socialc Wohlmejr. Le-ta je... imel tudi v Wildonu shod, na katerem je prišlo... do hudih prepиров med črnimi in naprednjaki. ... Tudi vrčki so se metali. Klerikalni fantalin Jos. ... Hemmer je vrgel vrček in spravil več udeležencev... v veliko nevarnost. Za ta čin klerikalne "lju... bezni do bližnega" je bil Hemmer obsojen na 6... mesecev težke ječe. Tako se bo fant začasa pri... učil, da tudi klerikalec ne sme — ubijati!

Požar v Ptuj. Preteklo soboto v jutru je... pričela goreti fabrika za usnjo g. Jos. Piricha v... Ptuj. Ogenj je hitro narastel in nastala je veli... kanaska nevarnost, kajti fabrika leži med dru... gimi poslopji, ki so deloma prodajalne, deloma... skladišča. Kmalu je bilo vse podstrešje v pla... menih Ptujski požarna bramba pod poveljstvom... šauptmanna g. Stendte je bila takoj na lici mesta... tudi oddelek pijančev je prišel kmalu. Po... tarniki so delali z občudljivo pridnostjo in... pretnostjo. Tako in ker je bilo k sreče vse "brez... veta, je bilo mogoče, omejiti ogenj na Pirichovo... poslopje in rešiti sosedne hiše. Ko bi bil veter,

prišel bi brez pomoči Friedrichov magacin z... žitjem v plamena, ravnokat Slawitschova trgo... vina itd. Vsa fronta hiš bi morala pogoreti. ... Škode je za najmanj za 50.000 kron, ah krita... je s zavarovanjem. Ogenj je nastal v t. z. ... "Trockenkamri."

Novo železnico, tako zvano "Sulmtalbah" od Leibnica naprej so 13. t. m. slavnostno otvorili.

Umor v blaznosti. Žena rudniškega pisarja Naglava v Gaberskem pri Trbovljah je zblaznela in prerezala z ojetro britvijo svojim trem otrokom in potem sebi vrat. Vsi so mrtvi. Nesrečnica je bila že preje pri slabi pameti.

15 letni morilec očeta. Kočar Kranjc v Okiču pri Ptuj je že večkrat svojo ženo pretepeval. Predpreteklo nedeljo je prišel zopet pijan domu in je vrgel ženo ob tla ter jo pričel daviti. Vsled tega je skočil 15 letni sin tja in udaril očeta s težko sekiro parkrat tako močno, da je isti umrl. Dečka, ki je postal iz ljubezni do matere morilec očeta, so zaprli.

Sejem z žrebetami v Ptuj. 2. oktobra se je vršil v Ptuj tretji sejem z žrebetami. Bil je jako dobro obiskan in prodalo se je več kot polovico žrebetov po dobri ceni. Kupci so prišli iz Zg. Štajerske, Koroške, Kranjske in Ogrske in so del kupljenih žrebet seboj odgnali, del pa so jih pustili še prodajalcem. Isti dan se je vršil v Ptuj sejem z govedo in svinjami. Prignalo se je 1240 govede in 870 svinj; trgovina je bila dobro. — Sejem v Ptuj se je vršil 16. t. m. Prignalo se je 214 konjev, 112 žrebetov 972 komadov goveje živine in 1.022 svinj. Trgovina je bila izvrstna! Prihodnji sejem z žrebetami, konji, govedo in prašiči, se vrši 6. novembra. Svinjski sejmi pa bodo 23. in 30. oktobra.

Volitev župana v Ptuj se je vršila preteklo sredo. Za župana je bilo ednoglavno izvoljen g. Jos. Ornič, za podžupana pa g. Joh. Steudte. Cestitamo!

Iz Brežic. Prvaški dr. Josip Strašek je odpotoval iz nehrleznih Brežic. V šlovo mu povemo prihodnjič par beset...

Ogenj. V sv. Lovrencu pri Mariboru je pogorelo posestnika M. Viltušnika gospodarsko poslopje. Le pridnemu delavcosedov se je zahvaliti, da ni tudi stanovalna hiša pogorela.

Zastupil se je 2 1/2 letni sinček trgovca g. Primusa v vojniški občini. Nesrečno deteje spilo lugove tekočine in se tako poškodovalo, da je umrlo.

Konj ubil je 21 letnega hlapca Jos. Kum in v Radgoni. Nesrečnež je spal v hlevi; zjutraj so ga našli mrtvega z težko rano na sencih.

Nezgod. Pri prešanju grozda na posestvu g. A. Maier v Leitersbergu je ponesrečil 27 letni H. Glavič. Umril je kmalu.

Iz Koroškega.

Kaj hočejo? Treba je enkrat vprašati: Kaj hočejo koroški prvaški hujskači? Enkrat vpijejo, da so za "slovensko narodnost", drugič zopet pravijo, da so prijatelji nemških klerikalcev. Enkrat tulijo, da je vera v nevarnosti, potem pa zagovarjajo zopet tiste duhovnike, ki s svojim slabim izgledom resnično veri škodujejo. Enkrat deklamirajo, da so za gospodarski napredek, drugič pa odirajo ljudstvo in mu vlečejo kožo čez ušesa... Kaj hočejo torej? V evangeliju stoji: na njih dejanjih jih bodete izpoznali! Besede so proklete poceni in vsak orglar, ki ima le malo nabrušeni jeziček, jih lahko na koše razdeluje. Prvaki vpijejo, da hočejo ljudstvu gnotno in duševno pomagati. Gmotno mu hočejo s tem pomagati, da gonejo kmete v prepire in polnijo na ta način denarni žakelj prvaških advokatov. Saj so prvaški listi sami pisali, da n. p. dr. Brejček niti črke zastoj ne napiše, da se vse mastno zaračuni in da je "narodnjak" v prvi vrsti zato, da se obogati. In tako kakor Brejč, delajo i drugi prvaki. Duševno pa hočejo ljudstvu s tem "pomagati", da mu vsiljujejo Mohorjeve knjige, da uresničavajo farške šole, v katerih se deca le duševno pohabi in da silijo ljudstvo v duševno zanemarjenost. Sovraštvo jim je edini smoter. Ljubezni, ki družijo vse Korošce brez razlike narodnosti, hočejo razrušiti, samo da ostanejo Brejci, Grafenauerji, Podgorci, Ražuni in vsi drugi "voditelji". — Grda je ta gonja fanatizma, ki je priklopala danes na Koroškem do vrhunca.

Nikjer na celem svetu ni pripeljala slaba politika tako daleč, da bi se ubijalo in omadeževalo grobove. To so dosegli prvaki na Koroškem! Ali časi so minuli, v katerih je bilo ljudstvo le brezmišeln masa, katero so vodili farški analfabetje. V 20. stoletju živimo in z lastnimi možganami mislimo!

Klerikalci in ples. Ljubljanski "Š Mir" piše, da ne more naznanjati "veselic, na katerih se pleše", kajti ples je baje "nemoralen", "pogubna navada" itd... Čudno, čudno! Na Štajerskem prirejajo ravno "Š Mirovi" prijatelji, katoliški duhovniki, ples za plesom in v "Marijinih" društvih se goji največ teh "pogubnih navad"... To je torej največji greh, ako se zavrti mladi parček po vzkoh polke! Ni pa greh, ako spije katoliški duhovnih na enem sedežu 25 steklenic pive, ni greh, ako "pleše" politikujoči far celo noč s svojo kuharico, ni greh, ako stoji še ob 2. uri ponoči pri kamrici pobožnih deklet... Čudna je ta "morala" in podobna je oni — Lignorijancev!

"Š Mir" v škripcih. Prvaški listi poročajo, da so pričeli naročniki "Š Miru" hrbet obračati. Naveličali so se hinavske in surove pisave tega lista. V zadnjem času je izgubil "Š Mir" nad 400 naročnikov. To boli! Kajti dosti naročnikov mu ne ostane. Le tisti ljudje čitajo danes še "Š Mir", kateri ne mislijo z lastnimi možganami in kateri bi šli tudi v vodo, ako bi jim to zapovedal ta ali oni politikujoči pop... Proč z "Š Mirov"!

Župnik Ražun v sv. Jakobu je tako strastni agitator, da niti v svojem duhovniškem poslu ne odneha. Grdo je, ako se prepara ta politikujoči duhovnik na kolodvorih z uradnikom. Ali še grše je, ako pokaže celo v cerkvi in pri pogrebnih svojo politično strast. 5. t. m. so pokopali v Rožu mladega moža. Pogreb je bil določen za 10. ur, ali ni mogel v pravem času priti. Ali župniku se je tako mudilo, da je pričel mašo brez pogrebcev. Ali se vam je na kakšni shod mudilo, Ražun? Po maši je napravil Ražun še prepir. Sorodniki pokojnika niso razumeli slovensčine in so Ražuna prosili, naj moli nemško. Ali tega mož ni hotel storiti, vkljub temu, da zna nemško. Raje sploh ni molil. In tak človek trdi, da je "namestnik Jezusov"...

Iz tira je skočil prežadajo nedeljo na kolodvoru v Beljaku vlak št. 1217. Izprevodnik Potchaller je bil nevarno ranjen.

Namesto vislic — dve let ječe! Artiljerist 9. polka Miha Ploder je bil od celovškega garnizijskega sodišča na smrt obsojen. Poveljništvo graškega armadnega zbora pa je reveža pomilostilo na 2 let ječe. Mi sicer ne vemo, zaradi kakšne neumnosti je bil Ploder na smrt obsojen. Ali prva sodba je pač tako grozna, da se človeku lasi ježijo. Prepričani smo, da se vojaku tudi zdaj ni nič "šenkalo". Ali tako meni nič tebi nič človeka na smrt obsoditi, kakor se ubije muho, to je pač — preveč vojaško!

Giganka je osleparila kmetico Mlinar iz občine Žitarvas za 86 K in več obleke. Da so ljudje vsled klerikalnega poneumnjenja še tako bedasti, da verujejo v ciganske bajke in copernice!

Po svetu.

Povodenj v Kočevju se je zgodila v zadnjem deževju. Na mostu pri Lienfeldu je padel voz z 11 osebami v vodo; le 4 oseb se je rešilo, ostale so utonile. Tudi razne druge nezgode so se pripetile.

Železniška nesreča. 10. t. m. se je zgodila v bližini Budimpešte velika železniška nesreča. Brzovlak in tovrni vlak sta trčila. Deset oseb je bilo takoj mrtvih, več drugih pa ranjenih.

Železniška nesreča. Ekspresni vlak iz Bristol (Anglija) je skočil v postaji Srewsbury iz tira. 17 oseb je bilo takoj mrtvih.

Velikanski požar. Vas Tarkany v Sleziji je p. k. pogorela. Skupno je zgorelo 190 hiš, med njimi šola in občinska hiša. Vsa krma in veliko živine je pogorelo.

Požar. V Mährisch-Altstadtu je pogorelo 15. t. m. 53 hiš, 100 družin je brez strehe.

Ljubi "Štajerc"! Štajerski pisatelj Peter Rosegger pripoveduje sledečo povest: Pet verouku je vprašal katehet nekega dečka: "Kako je Adam v paradizu grešil?" — Odgovor: "Adam je v paradizu grešil, ker je jedel jabolko, kar mu je Bog prepovedal." — Katehet: "Kdo je Adama v ta greh zapeljal?" — Odgovor: "Eva." — Katehet: "No, Eva ravno ne, otrok, pač pa kača. In

kako je Bog Adama kaznoval?" — Fantek ni vedel odgovora. Ali neko 8 letno dekletce dvigne roko. Katehet: „No, povej, kako je Bog nepokornega Adama kaznoval?“ — Deklica odgovori: „Evo je moral za kazen oženiti!“

Gospodarske.

Trtna rez. S tem, da odstranimo na trti nepotrebno mladje, damo ostalemu delu večo življensko moč a to nas obdari zato s lepšim in boljšim sadom. Z režnjo ohranimo trte tudi v določeni obliki in ž njo dosežemo ob enem v vinogradu bolj enakomeren razvoj in reden pridelek. Ker imajo različne mladike na trti različna svojstva, zato zahteva to delo posebne opreznosti. Neroden in neizkušen rezač ne odreže nam lahko ves zarod, marveč on nam zamore skaziti trto za leta in leta. Za režnjo trt rabiti je toraj v vinogradništvu najbolj večde delavec. Škarje so za to delo najbolj pripravno orodje. Delo z nožem in krivcem (fovčem), kakoršnega se rabi po Primorskem, je jako zamudno in nima nobene prednosti pred dobrimi škarjami. Nekateri mislijo, da se mladika s škarjami preveč pretisane in to trti škoduje. Ako rabimo slabe, tope škarje je to deloma resnično, vendar pa ne škodi mladiki mnogo ali pa nič, če se končni štrkelj razdrobi; saj se v letu tako in tako posuši ter odpade. Navadno pa napravimo z nožem, ki reže bolj poševno, mnogo večo rano nego s škarjami. Te odrežejo mladiko navpično. Glavna prednost škarjij pa je v tem, da opravimo ž njimi v istem času dvakrat toliko in morebiti še več dela. Zato pa so se škarje zadnji čas skoraj po vseh vinorodnih krajih vdomačile. Samo pri nas ne še dovolj. Kedaj je za trtno rez najboljši čas, je jako različno po obnebu. Če se nam ni bati, da bi mladje preko zime poseblo, je vsekakor najboljšje obrezati trto v jeseni, da se rana že pred zimo zaceli. Tam pa, kjer so hude zime in trtno mladje rado poseba, je boljše počakati spomladi. Pomniti je, da začne zmrzovati mladje od vrha protidnu. Čimbolj smo toraj prikrajšali mladec, tem več nevarnosti je za spodnja očesa, da posebejo. Posebno tam, kjer režemo trto jako na kratko (v glavo in v pavec) je jesenska režnja lahko pogubonosna. V nevarnih legah združiti je jesensko rez s pomladansko in sicer na ta način, da se trto v jeseni popolnoma obreže a pusti se ji samo one mladike, ki jih mislimo uporabiti; spomladi se te primerno prikrajšajo. Trta, ki smo jo obrezali še-le spomladi, izgubi skozi svežo rano mnogo soka (se joče), kar jo seveda šibi. Zato se v jeseni rezana trta bujneje razvija nego ta. Opomniti pa je, naj se ne obrežuje, dokler imajo trte še popolnoma zeleno listje. V listju nahajajo se različne redilne snovi, ki prehajajo v jeseni v trtno deblo in korenine. Tudi s takim preranim obrezovanjem bi trto oslabil. Rezati je toraj pričeiti, ko listje odpade ali močno požuti, kar se dogaja pri nas navadno po prazniku vseh svetih. Kjer so pomladanski mrazovi jako nevarni, režejo trto tudi šele potem, ko je poglala za bedenj dolgo mladje in je nevarnost že minula. Ako nastopi med tem časom slana, pomori navadno samo zgornje mladje, rešijo pa se spodnja očesa, ki se navadno niti ne razvijejo. S tako pozno režnjo se trta jako osibi in zato jo je treba večkrat gnojiti. Nepotrebno mladje dobro je seveda tudi tu že prej odstraniti, nego izvršimo glavno režnjo na mladikah, ki jih ne potrebujemo. Po stari primorski navadi nismo obrezovali trte prvo leto po sajenju, ampak čakali smo navadno na tretjo ali četrto zimo, ko se je ta „dovolj ojačila“. Nočem se pripraviti ali dobimo v tem času bolj močno trto, če je ne obrežujemo ali, da jo nasprotno obrežemo vsako zimo, to pa lahko trdim, da nam bo dala redno obrezana trta več dobička že s svojim pridelkom. Dandanes smo pa že zato prisiljeni trto redno obrezovati da nam je peronospora ne vniči. Saj je znano da ima ta zajedalka na trti ki se razpenja po vlažnih tleh, največjo moč. Kjer smo sadili mesto cepljene trte divjo in jo mislimo v zeleno požlahtniti, obrezati nam je trto že prvo leto tudi zato, da bomo na nji vsaj jedno krepko mladiko. Prvo leto po sajenju puščati je cepljeni trti kvečemu dve očesi, necepljeni trti pa zadostuje tudi jedno oko, ker poženejo poleg tega tudi skrita očesa. Vse drugo mladje je odstraniti. Napačno pa je, kar sem videl tu pa tam po Krasu, da se od-

reže divjaku, ki ga mislimo naslednjo pomlad v zeleno požlahtniti, ne samo vse mladje marveč celo košček trtnega debla, ki se nahaja v zemlji. Na ta način prerezana trta je prisiljena pognati iz spodnjih členov; mnogo jih pa niti ne požene in take trte so seveda izgubljene. Ker raste mladje iz spodnjih členov večinoma poševno, zato se rado odkrhne, čim ga hočemo zravnati, da bi ga požlahtnili. V debelu speča očesa poženejo tudi jako pozno in mladje radi tega v tistem letu premalo dozori in naslednjo zimo lahko posebe. Preč toraj s to novotarijo! Ako je trta po drugem zelenju dovolj krepka, pusti se ji že lahko nekoliko rodnih očes. Če mislimo gojiti trto nizko, izgoji se ji v tem letu deblo. Nad 50 cm lesu pa naj se ne pusti. Kako škodljivo bi bilo že v tem letu trto pripogniti, niti ne govorim. Rečem naj samo, da pokvarimo mlado trto, ki jo silimo k preobitemu zarodu, lahko ravno tako, kakor pokvarimo otroka, kateremu nalagamo težka bremena. Če mislimo izpeljati trto visoko (na latnik ali brajdo), prikrajšati jo je tudi v tem letu na dve ali tri oči, da dobimo iz teh jedno bolj krepko mladiko, ki jo porežemo naslednje leto v zaželjeni visokosti. Z necepljenimi divjaki ravnati je kakor prvo leto. Amerikanskim trtam, ki jih rabimo, da dobivamo iz njih reznice (kolči), prikrajšati je vse mladike na jedno ali dve oči; vseh oči pustiti jim je pet do osem. Na dolgo naj se teh trt ne reže, ker bi preveč cvele in se s tem oslabile. Pri nizki vzgoji pripogne se trta brez škode še le po tretjem zelenju ali četrto leto. Nad 60 cm dolgega napenjalca pa ji tudi sedaj ne smemo puščati. Bolj šibke trte oprosti se pa tudi to leto zaroda ter jim pripomoči s tem, da dosežejo svoje sosedice. Trte, ki smo jih peljali visoko, ne smemo pa tako dolgo pripogniti na zarod, dokler se deblo popolnoma ne ojači. Kako je obrezovati trto naslednjega leta, ravna se po vzgoji, ki smo si jo izbrali, zato se ne more o tem splošno pisati. Povem pa naj, na kaj se mora vedno paziti, kedar se trte obrežujejo. Kakor je gotovo mnogim naših čitateljev znano, ni vsaka mladika, ki raste na trti, tudi rodna. Na pogankih, ki prihajajo n. pr. iz trtnega debla in jim pravimo tudi vodni poganki, ne najdemo nikdar ali vsaj redko kedaj grozdje. Pa tudi če te poganke pripognemo, nam ne bodo še rodili prvo leto. Jako bi se toraj varal oni, ki bi narezal iz takega poganka napenjalce. Šele tretje leto bile bi mladike istega poganka rodne. Pomniti je toraj, da je samo ono rožje rodno, ki se nahaja na lesu prejšnjega leta. Od rožja ki stoji na staršem lesu, ne smemo torej pričakovati trgatve. Le izjema je, če požene tu pa tam kak grozdč. Paziti je toraj, da se ne reže takega rožja v napenjalce. Nadalje moramo paziti, predno hočemo trto obrezati, ali se ne nahaja deblo v slabem stanu in bi se ga ne dalo morebiti s pomočjo kake mladike, ki se nahaja od zadej, obnoviti. Če je deblo previsoko, skuša se dobiti od zadej pogane iz katerega se nareže pavec, ki bo dal naslednje leto rodovitno rožje. Debla pa se ne sme že to leto prikrajšati. Ako manjka kje kak trs in ga ne mislimo poseaditi, izpolnimo dotično praznoto na ta način, da narežemo na sosednji trti en napenjalce več ter tega privemo nad prazno mesto. Na isti način se da zapolniti ono mesto, kjer raste prešibka trta in ji nismo mogli radi tega napenjalca. Posebne opreznosti zahteva obrezovanje trt, ki smo jih vzgojili na latnike ali brajde, od zadej pa ostanejo samo gole veje. Zato ni prav lahko vzdržati enakomernosti. Da dobijo tudi zadej nahajajoče se veje dovolj moči, narezati jih je tam, kjer se trta upogne, kjer se toraj pretok trtnega soka najbolj ovira. Le upogibanjem glavnih vejev zamoremo liki vodnim jezom zadrževati in odvajati trtni sok. Koliko napenjalcev in kako dolgih je pustiti na trti, odvisno je od trtne moči, pa tudi od zemlje. Če smo zemljo dobro pognojili in upamo, da bodo trte naslednje leto krepko rastle, narežemo jih lahko bolj na dolgo, nego v nasprotnem slučaju. Posebno pa je treba izkoristiti trte tam, kje se bliža trtna uš in je pričakovati, da jih v dveh ali treh letih ugonobi. Tu se ne gleda več na to, da bi ne pokvarili trte, marveč samo na to, da nam mnogo da. Št. („Prim. Gosp.“)

Promet razpošiljalne trgovine zahteva aparat, o katerem velikosti nima navadni človek niti pojma. Pomisliti je na tisk in zopet tisoče komadov blaga, ki morajo biti naloženi, da se kupcem pravočasno ugod. Marsikatero blago ima zopet rane vrste po velikosti, barvi in muštru. Vsak posamezni komad vrste blaga mora biti posebej numeriran, registriran, pri pošilj fakturiran in izbrisan iz skladiščnih registrov. Numeriranje pa v milijone in tako se lahko predstavljamo, koliko oseb in kolika delavske moči je v tej zalogi potrebno. Razpošiljalna hiša Hanns Konrad vsužbužaje zdaj 200 oseb; o njih delu najdemo lepe članke v letnikih 1907 in 1908. Hanns Konradovega kolektora, katerega dobijo vsi kupci te firme zastoj in poštnine prosto.

Loterijske številke.

Gradec, dne 5. oktobar: 20, 29, 8, 77, 27.
Trst, dne 28. september: 17, 13, 18, 30, 37

Listnica uredništva in upravnika.

Brežice. Prihodnjic! Pozdrav! — A. D. St. Pavel p. Preboldu: Le pošljite denar za koledarje; poštnina bo mala in se plača pozneje. Pozdrav! — Pola: Le pošljite z roročino 1. nov.; poštnina 10 h. — Solla-dol: Hvala! Izvrstne misli! Pisalo se bode tudi še v nemških listih! Pozdrav. —

Somišljeniki!

Kdor se strinja z našim delom, kdor namume in ceni našo nalogo, kdor ni naprednjak le na jeziku temveč tudi v dejanju, ta mora biti član našega

„tiskovnega društva“

(Pressverein).

Vsak član tega društva ima posoditi društva 10 deset) kron, ki se vrnejo in ki se tudi obrestujejo. Ta denar torej ni izgubljen, temveč se vrne na zahtevo z 4% obresti. Vsakdo ima lahko več deležev po 10 K, vsakdo pa vplača taki delež tudi lahko po obrokih (ratah).

Društvo ima namen zasiguriti gospodarski denarni temelj „Štajerca“, povečati list čimbolj, da zamore odgovarjati vsem zahtevam čitateljev, izdajati vsako leto „Štajerčev koledar, ki bo delo nudil več koristnega in zabavnega čitliva kakor vsi drugi koledarji, — sploh ima naše tiskovno društvo namen, delati za izobrazbo, poduk, gospodarsko zboljšanje, delati za osvoboditev ljudstva od zatiranja in bede. Vsakdo bodi član, kajti izobrazba edino nas dovede do boljše bodočnosti.

Na delo!

Vodstvo tiskovnega društva „Štajerca“ v Ptuj.

Pozor! Čitaj! Pozor!
Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovit, izvrstno delujoče sredstvo pri bolezni v želodcu in črevih, — osobito se priporočajo — pri zaprtju in nerednem odvajanju — pehanju, — kongestiji — pomanjkanju teka, krehit itd. Nedosežno sredstvo za vzdržanje dobrega prebavanja.

Delovanje izvrstno vseh sigurne. Cena je za 12 steklenic (1 dvanajstorič) 5 K franko na vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od:

P. Jurišiča,

578

lekarnarja v Pakracu št. 200 (Slavonija).

Mizarski učenec 712

se takoj sprejme pri Anton Bratschitsch-u mizarski mojster, Celje, Glavni trg št. 17.

2 poštena, prična in zanesljiva viničarja

s 3 ali 4 pomožnimi osebami se sprejmeta pri dobri plači in lepim ravnanjem do 11. novembra. Kje se izve pri „Štajerču“ ali pri gosp. Richard Flick v Framu pri Račjem.

Stanovanje

soba z kuhinjo, veliki prostori se da takoj v najem. Kje pove Joh. Heller, gostilničar na Bregu pri Ptuj. 734

Krasni veliki pes

9 mesecev star, izvrsten čuvaj se zaradi preselitve takoj prod.

Več se izve pri natakari Trezi v Grundnerovi oštarji na Pragerskem. 736

Denarna posojila

vsake velikosti po 4 do 5%, proti dolžnemu listu ali brez priča za jamstvo, plača se v mesečnih obrokih v 1—10 let. Brez posredovalnih pristojbin. Posojila na realtete po 3½% na 30—60 let, največje svote; večja financiranja.

Hitro in diskretno se vse izvrši

Administracija

„Börsen-Courier“

Budimpešta, Hauptpostfach

Porto za nazaj se prosti.